

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
НУРЛАТ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ГАЙТӘН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«01» ноябрь 2023 ел

№53

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Гайтән авыл җирлеге депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, муниципаль берәмлек уставы нигезендә, Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл җирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл җирлеге советы депутаты статусы турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.
2. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында» 2022 елның 10 августындагы 39 номерлы карары үз көчен югалткан дип санарга.
3. Әлеге карарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга һәм җирлек территориясендә мәгълүмат стендларында халыкка җиткерергә.
4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Гайтән авыл җирлеге Советы Рәисе

Н.В. Авдеева

Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл җирлеге Советының 2022 елның 1 ноябрәндәге 53 номерлы карарына кушымта

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл җирлеге советы депутаты статусы турында нигезләмә

Өлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл җирлеге Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрен билгели.

Статья 1. Авыл җирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Авыл җирлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, өлеге Нигезләмә белән билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

Статья 2. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, өлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш, яңа чакырылыш авыл җирлеге Советында эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Гайтән авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә билгеләнә.

Статья 3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә эшкә чикләнгән дәрәжәдә сәләтле дип тану;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;

5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

7) чит ил гражданының җирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе гражданы йә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданы, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокукы булган чит ил гражданы гражданлыгы булса;

8) сайлаучылар фикере;

9) тиешле җирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә

жибәрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләргә үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

2. Авыл жирлеге Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вакытыннан алда вәкаләтләрен туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасының югары вазыйфай заты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләргә вакытыннан алда туктатылуы өчен нигез барлыкка килгән көн-авыл жирлеге Советына әлеге гариза кәргән көн.

Статья 4. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат аның авыл жирлеге Советы депутаты шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклығына, шулай ук үз вәкаләтләргә чоры дәвамында аннан файдаланучы күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы авыл жирлеге Советы карары белән раслана.

Статья 5. Депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат эшчәнлеген эштәнән азат ителмәгән нигездә башкара, үзенең депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, моңа «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән очраклары керми.

Статья 6. Депутат эшчәнлеген формалары

1. Депутат эшчәнлеген формалары булып тора:

а) авыл жирлеге Советы утырышларында катнашу;

б) авыл жирлеге Советы комиссияләргә эшендә катнашу;

в) авыл жирлеге Советы каравына авыл жирлеге Советы карарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбе кертү;

д) депутат мөрәжәгатен жибәрү;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфай затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүне таләп итеп мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләргә һәм депутат төркемнәргә эшендә катнашу;

к) территорияль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеген шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставында, авыл жирлеге Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 7. Депутатның Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Гайтән авыл җирлеге Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат авыл җирлеге Советы утырышларында шәхсән катнаша

2. Депутат авыл җирлеге Советының утырышлар уздыру вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны авыл җирлеге Советы Регламенты нигезендә ала.

Авыл җирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук авыл җирлеге советына хәбәр итә

3. Депутат хокукы:

1) авыл җирлеге Советында комиссиядә һәм тиешле вазифаларга сайланырга һәм сайланырга;

2) авыл җирлеге советын карау өчен сораулар бирергә;

3) авыл җирлеге Советы тарафыннан төзелә торган органнарны һәм авыл җирлеге Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнеп куела, килештерелә) вазыйфаи затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;

4) авыл җирлеге Советының хокукый актлары проектларын хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәرمәләр, карарлар проектларына һәм авыл җирлеге Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;

6) авыл җирлеге Советы утырышында теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның, авыл җирлеге Советының хисап яисә контроль астында тотылырга тиешле яисә хисапсыз хисабын яки мөгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) авыл җирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) авыл җирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия булган гражданныр мөрәҗәгәтләрен игълан итәргә.;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) авыл җирлеге Советы утырышлары беркетмәләренең эчтәлеге белән танышырга.

4. Авыл җирлеге Советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр авыл җирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

Статья 8. Депутатның авыл җирлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат авыл җирлеге Советы комиссияләре эшендә шәхсән катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат әгъзасы булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

Статья 9. Депутатның авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләренең үз компетенциясе кысаларында бирелгән йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат авыл жирлеге Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча муниципаль берәмлек чикләрендә булган оештыру-хокукий формаларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә авыл жирлеге Советының Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат авыл жирлеге Советына яки аның комиссиясенә хәбәр итә.

Статья 10. Депутат таләбе

1. Авыл жирлеге Советы утырышларында депутат жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, авыл жирлеге Советы төзи яисә сайлана торган башка органнар житәкчеләренә, авыл жирлеге Советы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә депутат гарызнамәсе белән аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутат мөрәжәгәте, ул авыл жирлеге Советы карары буенча депутат гарызнамәсе буларак таныла. Депутат гарызнамәсе турындагы төкәдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә авыл жирлеге Советы утырышында игълан ителә..

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчәсе аңа язма рәвештә жавап бирергә тиеш. Жавап орган житәкчәсе, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчәсе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Гарызнамәнең инициаторы гарызнамәдә куелган мәсьәләләренә карауда турыдан-туры катнаша ала. Гарызнамәнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Авыл жирлеге Советы Жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчәсенә депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәлеше турында жирлек советы билгеләгән вакытка язмача жавап бирергә хокуклы.

Статья 11. Депутат мөрәжәгәте

1. Депутат мөрәжәгәте дип депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукий формаларына һәм ижтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмача мөрәжәгәте санала.

2. Депутат мөрәжәгәте депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, оешмалар, аларның оештыру-хокукий формаларына һәм ижтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгәтләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгәтенә жавап мөрәжәгәтәтә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгать жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

Статья 12. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие, оешмалар, дәүләт

һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатьләрен карый, гражданны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кәргән тәкъдимнәрен, шикәятләрен карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрен дәрәҗә хәл итүгә ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

жәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары җирлек Советы тарафыннан билгеләнгән махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

Статья 13. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Авыл җирлеге Советы депутаты депутат фракциясе яки уртақ эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен тәзәлә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен тәзү, төркөү һәм аларның эшчәнлегенә тәртібе авыл җирлеге Советы Регламенты белән билгеләнә.

Статья 14. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат авыл җирлеге Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Авыл җирлеге Советы депутатның сайлау округында, авыл җирлеге Советында эше, авыл җирлеге Советының, аның органнарының карарларының һәм күрсәтмәләренә үтәләше турында хәбәр тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатның тәнкыйди кәһәтләре һәм тәкъдимнәрен буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнары, муниципаль берәмлекләренә вәкилләккә органнары эш тәҗрибәсен, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

Статья 15. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлегенә мәсьәләләрен буенча авыл җирлеге территориясендә җирле үзидарә органнарының, предприятие, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләренә вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокукынан файдалана.

Статья 16. Депутатның мәгълүмат алу һәм таратуга хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлегә белән бәйле, закон тарафыннан сакланмый торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокукына ия.

Статья 17. Депутатның бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген башкарганда үтәргә Конституция Федераль законнар, Конституция Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы законнары, Ару шәһәрләр, башка муниципаль хокукый актлар;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итү;

3) даими, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукый формасына, ижтимагый берләшмәләргә, дөүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә мәрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләргә үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы торыңда» 2008 елның 25 декабрдәгә 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дөүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләргә сакларга, шулай ук гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләргә таратырга;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апрелдән дә соңга калмыйча үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләргә турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәгә законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләргә турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны үти.

Статья 18. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокукы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә;

2), түбәндәгә очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәясәи партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми җыелышында (конференцияләрдә) катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәясәи партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш,

гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жылышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентына Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә алдан хәбәр итүдән тыш) катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында төхүдәм итү;

г) муниципаль берәмлек муниципаль берәмлекне гамәлгә куючы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешма гамәлгә куючысы (катнашучы) тарафыннан муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен, муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) түләүсез нигездә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дөүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очраklarыннан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

Статья 19. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын, шулай икәптән әхлак нормаларын да катгый үтәргә тиеш:

1) авыл жирлеге Советы утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үз көченә керә торган башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтү, ихтирамсызлык күрсәтү, ихтирамсызлык белдерү;

3) депутат эшчәнлегенә белән бәйле булмаган максатларда, әгәр бу мәгълүматлар Дөүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итсә, депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаса;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә шәхсэн яки аның якиннарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә депутат статусыннан файдаланмаса;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалар, гамәлләр, шулай ук аның абруена яисә авыл жирлеге Советы абруена зыян китерә алырлык низаглы ситуацияләрдән тыелырга;

6) мәнфәгатьләр конфликтына китерә яки китерә ала торган вазыйфаларны башкаруда шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта авыл жирлеге советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлтелгән карарларын үтәргә;

7) авыл җирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән Халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта, депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә авыл җирлеге Советы кушуы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

Статья 20. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Бормәт авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, авыл җирлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны җинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та, җинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.